

Zijne Excellentie
Drs. S. Dekker
Minister voor Rechtsbescherming
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Briefnummer

18/10.364/EP/jdb

Onderwerp

Reactie consultatie wijziging Wet
Toezicht CBO's

Den Haag

7 juni 2018

Telefoonnummer

070-3490318

E-mail

prins@vnoncw-mkb.nl

Excellentie,

Hierbij ontvangt u de reactie van VNO-NCW en MKB-Nederland op de consultatie over de Wijziging van de Wet toezicht en geschillenbeslechting collectieve beheersorganisaties auteurs- en naburige rechten.

Ontwikkelingen vragen om krachtiger toezicht op CBO's

Ondernemers willen betaald worden voor hun producten en diensten en wij vinden het derhalve volstrekt normaal dat ook "makers" voor hun creatieve werken betaald worden in de vorm van auteursrecht en naburig recht.

Het draagvlak om hiervoor te betalen neemt onder ondernemers wel af door een aantal ontwikkelingen. Zo neemt het aantal collectieve beheersorganisaties (CBO's) dat verschillende claims neerlegt steeds verder toe. Ook de hoogte en grondslagen van de tarieven leiden tot hogere rekeningen, terwijl we meer beperkingen zien in de gegeven vrijwaring. De tarieven en voorwaarden komen in belangrijke mate tot stand vanuit de economische machtspositie van de CBO's, die *de facto* vaak een monopolie positie hebben. Ook technologische veranderingen hebben grote invloed op de wijze van gebruik en openbaarmaking van muziek en beeld, waardoor klantgedrag in vele sectoren sterk verandert. Er is veel overleg over "betalen voor daadwerkelijk gebruik", maar door de opstelling van de CBO's zijn er weinig aanpassingen die tot modernisering op dit vlak leiden. Tot slot zien we een voortdurende worsteling rondom kortingen die de CBO's aan brancheverenigingen verstrekken in ruil voor het uitvoeren van werkzaamheden ten behoeve van de CBO's.

Om het draagvlak te behouden en onrust in de markt te voorkomen hebben zowel de individuele gebruikers (en hun vertegenwoordigende brancheorganisaties) enerzijds als de CBO's anderzijds een krachtige toezichthouder nodig. Vanuit die optiek hebben wij naar de voorgestelde wijzigingen gekeken.

Toezicht op tariefsverhogingen wordt uitgehoud

Met de aanscherping van de wet Toezicht in 2013 heeft het College van Toezicht op de CBO's (verder te noemen: College) een aantal bevoegdheden gekregen, die bijdragen aan een betere balans in de tarieven en voorwaarden van CBO's, die van nature een monopolistische positie hebben ten opzichte van de gebruikers.

Zoals blijkt uit de toelichting op het wetsvoorstel zijn CBO's nu op grond van artikel 3, eerste lid, onderdeel c, verplicht om voorafgaande schriftelijke instemming aan het College te vragen voor eenzijdig voorgenomen tariefverhogingen. Op grond van artikel 3, vierde lid, onthoudt het College zijn toestemming aan een verhoging – kort gezegd – indien deze buitensporig is.

Dit wetsvoorstel leidt tot een verslechtering, omdat deze bevoegdheid van het College tot instemming vooraf geschrapt wordt. De verplichting om het college te informeren over een tariefsverhoging die in de plaats komt (artikel 5) kan niet voorkomen dat CBO's straks vrij spel krijgen in het bepalen van tariefsverhogingen. Dit verslechtert de toch al door gebruikers als onevenwichtig ervaren machtsverhouding tussen de (vertegenwoordigers van) gebruikers en de CBO's.

Wij verzoeken u met klem deze wijziging ongedaan te maken, zodat het College blijvend vooraf tariefstijgingen kan beoordelen en indien nodig afwijzen.

Voorstellen voor sterker toezicht en eerlijke positie gebruikers in besluitvorming

Zoals aangegeven kan het College instemming onthouden bij een buitensporige verhoging van het tarief. Door het onthouden van de instemming te koppelen aan een buitensporige verhoging, is de betreffende bepaling in de wet materieel inhoudsloos, omdat het bij een buitensporige verhoging gaat om een verhoging die geen weldenkend mens (en dus ook niet de bestuurders van de CBO's) zou willen voorstellen. Het begrip 'aanmerkelijke' verhoging biedt betere aanknopingspunten voor toetsing door het College. Aanmerkelijk is een verhoging die behoorlijk fors uitgaat boven een indexering. Veel Geschillencommissies hanteren daarbij de richtlijn, dat het daarbij gaat om een verhoging van meer dan 10%.

Wij verzoeken dan ook om het College de bevoegdheid te geven om zijn instemming te onthouden bij een aanmerkelijke verhoging (in plaats van een buitensporige verhoging).